



جمهوری اسلامی ایران  
مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان

بیت

شماره: ۳۹۵، ج ۹۹  
تاریخ: ۱۴/۲/۱۳۹۹  
پست:

حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش جلسه هزار و سیصد و چهارم مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۹۹/۰۲/۱۰ مشتمل بر بررسی یک اساسنامه ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می‌گردد:

دستور: اساسنامه شرکت حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای (سهامی خاص) که در جلسه ۱۳۹۷/۱۲/۰۵ هیأت وزیران به تصویب رسیده است.

۱) بر اساس بند «پ» ماده ۵۲ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴، اساسنامه این شرکت پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد و زمان اجرای این قانون از سال ۱۳۹۶ به مدت پنج سال می‌باشد و حال آن که هیأت دولت، اساسنامه این شرکت را اسفند ۱۳۹۷ به تصویب رسانده است و اردیبهشت ۱۳۹۹ به شورای محترم نگهبان ارسال نموده است و هر چند بر اساس اصل ۸۵ قانون اساسی مجلس اجازه تصویب اساسنامه این شرکت را به دولت تفویض نموده است ولی این تفویض به مدت شش ماه از لازم‌الاجراء شدن برنامه پنج‌ساله ششم توسعه بوده که از آن تاریخ گذشته است یعنی اجازه مجلس و تفویض مذکور، زمان آن گذشته است و دیگر دولت قانوناً حق تصویب اساسنامه این شرکت را دارا نمی‌باشد مگر این که گفته شود اجازه مجلس به دولت در مدت شش ماه به صورت تعدد مطلوب بوده که با تمام شدن زمان آن، مطلوب دیگر که اصل تدوین اساسنامه باشد به قوت خود باقی است.

ماده ۱۳: سرمایه شرکت مبلغ ... کلیه سهام متعلق به شرکت راه‌آهن جمهوری ...

۲) نظر بعضی از اعضاء این بود که بر اساس ماده سوم (باب سوم) قانون تجارت در شرکت سهامی تعداد شرکاء نباید از سه نفر کم‌تر باشد ولی بر اساس ماده سوم این اساسنامه کلیه سهام شرکت حمل و نقل ریلی متعلق به یک شرکت یعنی راه‌آهن می‌باشد که خلاف ماده سوم قانون تجارت می‌باشد.

البته نظر بعضی از اعضاء این بود که در مورد این شرکت نیز می‌توان صاحبان سهام فرض نمود که بیان آن در مطالب مذکور در ذیل ماده هفتم می‌آید.

ماده ۵: شرکت دارای وظایف و اختیارات زیر با رعایت قوانین و مقررات مربوط ...

۳) قوانین و مقررات مربوط شامل قانون تجارت نیز می‌شود و با توجه به این که قانون تجارت حاوی موارد خلاف شرع می‌باشد، این ماده دارای ایراد می‌باشد.

این ایراد در بند «ج» ماده ۹ و بند «ج» ماده ۱۸

ماده ۷: اعضای هیأت مدیره شرکت ...

۴) نظر بعضی از اعضاء این بود که بر اساس ماده ۱۰۷ قانون تجارت، شرکت سهامی بوسیله هیأت مدیره‌ای که از بین صاحبان سهام انتخاب شده اداره می‌شود و حال آن که بر اساس ماده سوم این اساسنامه، کلیه سهام شرکت حمل و نقل متعلق به یک شرکت (شرکت راه‌آهن) می‌باشد و در واقع در شرکت حمل و نقل فقط یک صاحب سهم و یک شخصیت حقوقی - که راه آهن است - وجود دارد و صاحبان سهام وجود ندارد تا بر اساس ماده ۱۰۷ قانون تجارت هیأت مدیره از بین آن صاحبان سهام تشکیل شود پس سالبه به انتفاء موضوع بوده و هیأت مدیره معنایی ندارد و نوعی تناقض بین این اساسنامه و قانون تجارت است.

همچنین بر اساس ماده ۷۲ قانون تجارت، مجمع عمومی شرکت سهامی از اجتماع صاحبان سهام تشکیل می‌شود و حال آن که در شرکت حمل و نقل ریلی فقط یک صاحب سهم (یعنی شرکت راه‌آهن) وجود دارد و صاحبان سهام نداریم تا مجمع عمومی را تشکیل دهند و سالبه به انتفاء موضوع است و ماده هشتم این اساسنامه نیز ایراد پیدا می‌کند.



جمهوری اسلامی ایران  
مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان

بیت

شماره: ۲۹۵، قفسه: ۹۹  
تاریخ: ۱۴۹۹، ۰۲، ۱۴  
پیت:

در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که شرکت راه‌آهن دارای صاحبان سهام و مالکین متعدد می‌باشد و ممکن است که این شرکت راه‌آهن دارای شرکت‌های زیرمجموعه نیز باشد و در نتیجه صاحبان سهام شرکت راه‌آهن صاحبان آن شرکت‌ها نیز می‌باشند و صاحبان سهام هیأت مدیره را تشکیل داده و آن هیأت مدیره شرکت راه‌آهن، هیأت مدیره شرکت‌های فرعی تابعه نیز می‌باشند و هیأت مدیره به نمایندگی از صاحبان سهام در مجمع عمومی شرکت می‌نمایند. کما این که در بند «پ» ماده ۵۲ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه آمده است که شرکت حمل و نقل ریلی در زیرمجموعه شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی تشکیل می‌شود.

البته از این مطلب همان بعض اول از اعضاء این گونه جواب دادند که در این شرکت حمل و نقل ریلی یک شخصیت حقوقی وجود دارد که شرکت راه‌آهن بوده و صاحب سهام در شرکت حمل و نقل ریلی می‌باشد و بر اساس ماده ۷ این اساسنامه اعضای هیأت مدیره شرکت راه‌آهن به عنوان نمایندگان صاحب سهم - نه صاحبان سهام - در مجمع عمومی شرکت می‌کنند بنابراین ما اصلاً صاحبان سهام نداریم و سهام‌داران و مالکان شرکت راه‌آهن غیر از شخصیت حقوقی راه‌آهن که صاحب سهم شرکت حمل و نقل است می‌باشد.

و اعضای هیأت مدیره شرکت راه‌آهن به عنوان نمایندگان صاحب سهم در مجمع عمومی شرکت نموده و بعد از آن برای شرکت جدید هیأت مدیره تعیین می‌نمایند و خودشان هیأت مدیره شرکت جدید نمی‌باشند. و شرکت حمل و نقل ریلی هر چند زیرمجموعه شرکت راه‌آهن است و لکن شرکتی مستقل می‌باشد که لازم است احکام شرکت در مورد آن جاری شود.

لکن نظر بعضی دیگر از اعضاء این بود که چه بسا مراد جنس صاحب سهم باشد و به قرینه لفظ «نمایندگان» هر صاحب سهمی یک نماینده بوده و نمایندگی دارد و از تعبیر به صاحب نمایندگان صاحب سهم مانند تعبیر به نمایندگان صاحبان سهام می‌باشد.

ماده ۱۳: هیأت مدیره شرکت مرکب از پنج عضو ....

بررسی: نظر بعضی از اعضاء این بود که لازم است شرط ایمان نیز برای اعضاء هیأت مدیره ذکر شود تا موجب تسلط غیر مؤمن بر مؤمن نگردد.

ماده ۱۸، بند «خ»: پیشنهاد در مورد افزایش ....

بررسی: نظر بعضی از اعضاء این بود که با توجه به مطالب مطرح شده در مورد ماده ۷ و ماده ۳ و وجود شخصیت واحد حقوقی صاحب سهام تقسیم سود معنایی ندارد.

ماده ۲۱: مدیرعامل به عنوان بالاترین ....

بررسی: نظر اکثر اعضاء (۴ رای از ۷ رای) این بود که با توجه به وظایف مهم محوله به مدیرعامل، لازم است شرط ایمان نیز برای مدیرعامل ذکر شود.

ماده ۲۱، تبصره: مدیرعامل می‌تواند با مسئولیت خود ....

بررسی: لازم است شرایط معتبره شرعی از جمله وثاقت و امانت‌داری برای کارکنان مذکور ذکر شود.

ماده ۲۳: شرکت دارای بازرس ....

بررسی: لازم است شرایطی برای بازرس از جمله خبرویت و وثاقت ذکر شود.

مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان  
محمد مهدی زنده